

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL EVGENI TANCHEV
prezentate la 17 decembrie 2020¹

Cauza C-128/19

Azienda Sanitaria Provinciale di Catania
împotriva
Assorato della Salute della Regione Siciliana,
interveniente:
AU

[cerere de decizie preliminară formulată de Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia)]

„Ajutor de stat – Noțiunile de «ajutor existent» și «ajutor nou» – Regulamentul (UE) nr. 702/2014 – Ajutoare pentru acoperirea costurilor aferente prevenirii, controlului și eradicării bolilor animalelor și ajutoare pentru repararea pagubelor cauzate de aceste boli – Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 – Ajutor *de minimis*”

1. Litigiul din prezenta cauză își are originea într-un act normativ adoptat în 1989 de regiunea Sicilia, care prevedea plata unei compensații proprietarilor de animale sacrificate întrucât erau afectate de anumite boli. De-a lungul anilor, această compensație a fost finanțată în mai multe rânduri prin intermediul unei reglementări adoptate de regiunea Sicilia. AU, un crescător de animale din Sicilia, a solicitat instanțelor naționale, în temeiul Legii regionale din 2005, reglementarea cea mai recentă în temeiul căreia era finanțată compensația, plata compensațiilor menționate. Întrebarea adresată Curții este dacă această compensație constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, iar în caz afirmativ, dacă a fost pusă în aplicare cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE.
2. Dificultatea constă în faptul că, deși reglementarea inițială din 1989 și mai multe acte normative privind finanțarea au făcut obiectul unei decizii de autorizare a Comisiei, nu astfel stau lucrurile în cazul Legii din 2005. Prin urmare, se pune problema dacă această din urmă lege intră în domeniul de aplicare al autorizării acordate de Comisie unei reglementări de finanțare anterioare.
3. Astfel, prezenta cauză oferă Curții oportunitatea de a furniza orientări cu privire la noțiunea „ajutor nou”, care trebuie notificat Comisiei înainte de implementarea acestuia, și la noțiunea „ajutor existent”, care nu este supus cerinței respective deoarece a fost deja autorizat sau (*inter alia*) deoarece modifică, într-o măsură limitată, un ajutor deja autorizat.

¹ Limba originală: engleza.

I. Cadrul normativ

A. Dreptul Uniunii

4. Articolul 1 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE]² prevede:

„În sensul prezentului regulament:

[...]

(b) «ajutor existent» înseamnă:

[...]

(ii) ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisie sau Consiliu;

[...]

(c) «ajutor nou» înseamnă orice ajutor, respectiv orice schemă de ajutor și orice ajutor individual care nu este ajutor existent, inclusiv modificările ajutoarelor existente;

[...]”

B. Dreptul italian

5. Articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989³ prevede:

„1. Pentru a reabilita fermele de bovine afectate de tuberculoză, de bruceloză și de leucoză și fermele de ovine și caprine afectate de bruceloză, în conformitate cu prevederile Legii nr. 615 din 9 iunie 1964, cu prevederile Legii nr. 33 din 23 ianuarie 1968 și cu prevederile Legii nr. 34 din 23 ianuarie 1968 cu modificările și completările ulterioare, se vor achita compensații proprietarilor de bovine sacrificate și/sau eliminate întrucât erau afectate de tuberculoză, de bruceloză și de leucoză în plus față de compensațiile acordate în temeiul legislației naționale în vigoare, astfel cum se arată în tabelul anexat la prezenta lege.

[...]

4. Pentru urmărirea aceleași finalități prevăzute la alineatele precedente și pentru a facilita măsurile de reabilitare a fermelor zootehnice, se va plăti o compensație de 2 000 lire (ITL) în plus față de compensațiile acordate în temeiul legislației naționale în vigoare, în favoarea veterinarilor liber-profioniști autorizați să desfășoare activitățile prevăzute în Decretul ministerial din 1 iunie 1968 și în Decretul ministerial din 3 iunie 1968 pentru fiecare bovină supusă verificării. În orice caz, compensația totală nu poate depăși 3 000 ITL.

2 JO 1999, L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1 p. 41.

3 Legge Regione Sicilia 5 giugno 1989, n. 12 – Interventi per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffuse e contributi alle associazioni degli allevatori (Legea regiunii Sicilia nr. 12 din 5 iunie 1989 privind măsuri de intervenție pentru facilitarea reabilitării și a completării fermelor zootehnice afectate de tuberculoză, de bruceloză și de alte boli infecțioase răspândite și contribuțiile pentru asociațiile crescătorilor de animale) (denumită în continuare „Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989”).

5. În sensul prezentului articol, se autorizează cheltuieli în cuantum de 7 miliarde ITL și de 6 miliarde ITL pentru exercițiile financiare 1990 și 1991.

6. Articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19 din 2005⁴ prevede:

„Pentru urmărirea finalității prevăzute la articolul 1 din [Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989], în temeiul și în concordanță cu dispozițiile articolului 134 din Legea regiunii Sicilia nr. 32 din 23 decembrie 2000, se autorizează cheltuieli în cuantum de 20 000 000 de euro pentru plata sumelor datorate de unitățile sanitare locale din Sicilia proprietarilor de animale sacrificate întrucât erau afectate de boli infecțioase, în perioada 2000-2006, precum și pentru plata pentru aceiași ani a compensației în favoarea veterinarilor liber-profesioniști implicați în activitățile de reabilitare. Pentru finalitățile prezentului alineat, se autorizează, pentru exercițiul financiar 2005, cheltuieli în cuantum de 10 000 000 de euro (poziția bugetară 10.3.1.3.2, capitolul 417702). Pentru exercițiile financiare următoare, se aplică articolul 3 alineatul 2 litera i) din Legea regională nr. 10 din 27 aprilie 1999, cu modificările și completările ulterioare.”

II. Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

7. AU, un crescător de animale, a solicitat plata compensației prevăzute inițial la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989 și ulterior de articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 în favoarea operatorilor din sectorul zootehnic care au fost constrânși să sacrifice animalele afectate de bruceloză.

8. AU a solicitat Giudice unico del Tribunale di Catania (Complețul de judecător unic din cadrul Tribunalului din Catania, Italia) emiterea unei ordonanțe prin care să oblige Azienda Sanitaria Provinciale di Catania (denumită în continuare „ASPC”) la plata sumei de 11 930,08 euro, cu titlu de despăgubire pentru sacrificarea animalelor care suferă de boli infecțioase. Prin ordonanța nr. 81/08, Giudice unico del Tribunale di Catania (Complețul de judecător unic din cadrul Tribunalului din Catania) a admis această cerere.

9. La 21 aprilie 2008, ASPC a solicitat anularea ordonanței nr. 81/08 pronunțate de Giudice unico del Tribunale di Catania (Complețul de judecător unic din cadrul Tribunalului din Catania). Prin hotărârea nr. 2141/2011 din 3 și 8 iunie 2011, Giudice unico del Tribunale di Catania (Complețul de judecător unic din cadrul Tribunalului din Catania) a admis această cerere și a anulat ordonanța nr. 81/08.

10. La 23 iulie 2012, AU a declarat apel la Corte d'appello di Catania (Curtea de Apel din Catania, Italia) și a solicitat anularea hotărârii nr. 2141/2011. Prin hotărârea nr. 1469/2013 din 24 iulie 2013, Corte d'appello di Catania (Curtea de Apel din Catania) a admis apelul, a desființat hotărârea nr. 2141/2011 și a dispus respingerea cererii formulate de ASPC având ca obiect anularea ordonanței nr. 81/08.

11. În fața Corte d'appello di Catania (Curtea de Apel din Catania), ASPC a arătat în special că indemnizația prevăzută la articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 a reprezentat un ajutor de stat care nu putea fi pus în aplicare înainte de a fi declarat compatibil cu piața internă de Comisie, ceea ce nu s-a întâmplat. Corte d'appello di Catania (Curtea de Apel din Catania) a respins

⁴ Legge Regione Sicilia 22 dicembre 2005, n. 19 – Misure finanziarie urgenti e variazioni al bilancio della Regione per l'esercizio finanziario 2005. Disposizioni varie (Legea regiunii Sicilia nr. 19 din 22 decembrie 2005 privind măsuri financiare urgente și de modificare a bugetului regiunii pentru exercițiul financiar 2005. Dispoziții diverse) (denumită în continuare „Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005”).

acest argument pentru motivul că, în primul rând, prin Decizia din 11 decembrie 2002⁵, Comisia a efectuat controlul compatibilității cu piața internă a legilor regionale prin care, până în anul 1997, a fost refinanțată măsura prevăzută de norma de drept material reprezentată de articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989, respectiv articolul 11 din Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997⁶ și articolul 7 din Legea regiunii Sicilia nr. 22/1999⁷, iar în al doilea rând, deoarece constatarea Comisiei din decizia respectivă, conform căreia astfel de legi sunt compatibile cu piața internă, trebuie extinsă asupra interpretării articolului 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005, prin care a fost finanțată măsura prevăzută de articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989.

12. La 7 martie 2014, ASPC a declarat recurs împotriva hotărârii pronunțate de Corte d'appello di Catania (Curtea de Apel din Catania) la Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia).

13. Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) În lumina [articolelor 107 TFUE și 108 TFUE], precum și a Orientărilor comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol [JO 2000, C 28, p. 2], dispozițiile articolului 25 alineatul 16 din [Legea regională nr. 19/2005], în măsura în care prevăd că «pentru realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 1 din [Legea regională nr. 12/1989], în temeiul și în concordanță cu dispozițiile articolului 134 din Legea regională nr. 32 din 23 decembrie 2000, se autorizează cheltuieli în cuantum de 20 000 000 de euro pentru plata sumelor datorate de autoritățile sanitare locale] din Sicilia proprietarilor de animale sacrificate întrucât erau afectate de boli infecțioase în perioada 2000-2006, precum și pentru plata pentru aceiași ani a onorariilor în favoarea veterinarilor liber-profesioniști care au participat la măsurile de reabilitare. În scopul prezentului alineat, se autorizează, pentru exercițiul financiar 2005, cheltuieli în cuantum de 10 000 000 de euro (poziția bugetară 10.3.1.3.2, capitolul 417702). Pentru exercițiile financiare ulterioare, se aplică articolul 3 alineatul 2 litera i) din Legea regională nr. 10 din 27 aprilie 1999, cu modificările și completările ulterioare», constituie un ajutor de stat care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri?
- 2) Deși dispozițiile articolului 25 alineatul 16 din [Legea regională nr. 19/2005] [...] pot constitui în principiu un ajutor de stat care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, se poate totuși concluziona în sensul compatibilității acestora cu [articolele 107 TFUE și 108 TFUE] în considerarea rațiunilor care au determinat [Comisia] să aprecieze în [Decizia din 2002] că, în cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute de Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol, dispozițiile cu conținut similar prevăzute la articolul 11 din [Legea regională nr. 40/1997] și la articolul 7 din [Legea regională nr. 22/1999] sunt compatibile cu [articolele 107 și 108 TFUE]?”

5 Decizia Comisiei cu privire la ajutoarele de stat NN 37/98 din 11 decembrie 2002 (ex N 808/97) și NN 138/02 – Italia(Sicilia) – Ajutor acordat pentru combaterea epizootiilor: articolul 11 din Legea regională nr. 40/1997 „Modificări aduse bilanțului regiunii și bilanțului Agenției de stat pentru silvicultură aferent exercițiului financiar 1997 – Modificarea articolului 49 din Legea regională nr. 30 din 7 august 1997” (ajutorul NN 37/98) și articolul 7 din Legea regiunii nr. 22/1999 „Măsuri urgente de intervenție pentru sectorul agricol” (ajutorul N 138/02) [C(2002) 4786] (denumită în continuare „decizia din 2002”).

6 Legge Regione Sicilia 7 novembre 1997, n. 40 - Variazioni al bilancio della Regione ed al bilancio dell'Azienda delle foreste demaniali della regione siciliana per l'anno finanziario 1997 – Assestamento. Modifica dell'articolo 49 della legge regionale 7 agosto 1997, n. 30 (Legea regiunii Sicilia nr. 40 din 7 noiembrie 1997, privind modificările aduse bugetului regiunii și bugetului Agenției Forestiere a Regiunii Sicilia pentru exercițiul financiar 1997 – Modificarea articolului 49 din Legea regională nr. 30 din 7 august 1997 („Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997”).

7 Legge Regione Sicilia 28 settembre 1999, n. 22 – Interventi urgenti per il settore agricolo (Legea regiunii Sicilia nr. 22 din 28 septembrie 1999, privind măsuri urgente de intervenție pentru sectorul agricol) („Legea regiunii Sicilia nr. 22/1999”).

14. ASPC, Republica Italiană și Comisia Europeană au depus observații scrise. Ca urmare a pandemiei COVID-19, ședința prevăzută pentru 30 aprilie 2020 a fost anulată. În schimb, întrebările adresate pentru răspunsuri orale trimise părților înainte de ședință au fost transformate în întrebări pentru răspunsuri în formă scrisă prevăzute la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene. În plus, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 62 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, Republica Italiană a fost invitată să răspundă la întrebări suplimentare. ASPC, Republica Italiană și Comisia au răspuns la aceste întrebări în termenul stabilit de Curte.

III. Analiză

15. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență Curții de Justiție să stabilească dacă compensația prevăzută la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989 în favoarea proprietarilor de animale sacrificate întrucât erau afectate de boli infecțioase (denumită în continuare „compensația în cauză”) și finanțată prin articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

16. Prin a doua întrebare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, în cazul în care se răspunde afirmativ la prima întrebare, articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 ar trebui considerat „compatibil cu [...] [articolele 107 și 108 TFUE] în considerarea rațiunilor care au determinat [Comisia] să aprecieze, în [Decizia din 2002], că [...] dispozițiile cu conținut similar prevăzute la articolul 11 din Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997 și la articolul 7 din Legea regiunii Sicilia nr. 22/1999 sunt compatibile cu articolele [107 și 108 TFUE]”⁸.

17. În conformitate cu cererea Curții, ne vom limita în prezentele concluzii la examinarea celei de a doua întrebări preliminare. Astfel, pentru a putea argumenta răspunsul nostru, plecăm de la premisa că compensația în discuție constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

A. Cu privire la competența Curții de a răspunde la a doua întrebare preliminară

18. Comisia susține că a doua întrebare preliminară este inadmisibilă, Curtea nefiind competentă să se pronunțe cu privire la compatibilitatea unor măsuri de ajutor cu piața internă.

19. Considerăm că Curtea este competentă să răspundă la a doua întrebare.

20. Este adevărat că, potrivit unei jurisprudențe constante, Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la compatibilitatea unui ajutor de stat sau a unei scheme de autoare cu piața internă, deoarece aprecierea respectivă ține de competența exclusivă a Comisiei, care acționează sub controlul instanțelor Uniunii Europene⁹.

21. Totuși, considerăm că prin intermediul celei de a doua întrebări, astfel cum a fost reprodusă la punctul 16 din prezentele concluzii, instanța de trimitere nu solicită Curții să se pronunțe cu privire la compatibilitatea compensației în discuție cu piața internă. Subliniem că însăși instanța arată în decizia de trimitere că „nu este de competența instanței naționale să se pronunțe cu privire la compatibilitatea cu piața internă a [compensației] menționate, deoarece efectuarea unei astfel de evaluări [...] este exclusiv în sarcina Comisiei”.

⁸ Subliniem că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005, a cărui conformitate cu articolele 107 și 108 TFUE face obiectul primei și al celei de a doua întrebări preliminare, reglementează nu numai compensația în discuție, ci și compensația plătită veterinarilor liber-profesioniști implicați în activitățile de reabilitare, prevăzută la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989. Or, litigiul principal privește numai compensația în cauză, despre care AU susține că i se cuvine. Aceasta nu privește plata compensației datorate veterinarilor liber-profesioniști. Prin urmare, vom examina compatibilitatea articolului 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 cu articolele 107 și 108 TFUE numai în măsura în care privește plata către AU a compensației în cauză.

⁹ Hotărârea din 10 iunie 2010, Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-140/09, EU:C:2010:335, punctul 22), Hotărârea din 16 iulie 2015, BVVG (C-39/14, EU:C:2015:470, punctul 19), și Hotărârea din 19 decembrie 2019, Arriva Italia și alții (C-385/18, EU:C:2019:1121, punctul 83).

22. În lumina referirii la Decizia din 2002 în cuprinsul celei de a doua întrebări, considerăm că instanța de trimitere urmărește să afle dacă articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 intră în domeniul de aplicare al Deciziei din 2002, astfel încât să nu fie necesară notificarea către Comisie și astfel să nu fie necesară autorizarea de către aceasta înainte de a fi pusă în aplicare.

23. În această privință, arătăm că, în cadrul sistemului de control al ajutoarelor de stat, procedura diferă după cum este vorba despre un ajutor „existent” – care, astfel cum se va arăta în continuare, ar fi cazul compensațiilor în discuție dacă sunt considerate în sensul că intră în domeniul de aplicare al Deciziei din 2002 –sau despre un ajutor „nou”. În timp ce, în temeiul articolului 108 alineatul (3) TFUE, ajutoarele noi trebuie să fie notificate în timp util Comisiei și nu pot fi puse în aplicare înainte de adoptarea unei decizii finale de către Comisie, ajutoarele existente pot, în temeiul articolului 108 alineatul (1) TFUE, să fie puse în aplicare în mod legal atât timp cât Comisia nu a constatat incompatibilitatea acestora. Prin urmare, spre deosebire de ajutoarele noi, ajutoarele existente nu trebuie notificate Comisiei¹⁰.

24. În consecință, considerăm că, prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă, dat fiind că în Decizia din 2002 au fost autorizate anterior dispoziții similare, articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 constituie un ajutor existent în sensul articolului 1 litera (b) din Regulamentul nr. 659/1999.

25. Contrar celor susținute de Comisie, potrivit jurisprudenței, Curtea poate furniza instanței de trimitere elementele de interpretare proprii dreptului Uniunii care îi permit să stabilească dacă o măsură națională constituie un ajutor existent sau un ajutor nou¹¹.

26. Concluzionăm de aici că Curtea este competentă să răspundă la cea de a doua întrebare preliminară.

B. Aprecierea celei de a doua întrebări preliminare

27. Vom examina în continuare, în primul rând, dacă articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 constituie un ajutor existent care, ca atare, nu trebuie notificat înainte de a fi pus în aplicare. Având în vedere că, în opinia noastră, nu astfel stau lucrurile, vom verifica dacă, astfel cum afirmă guvernul italian, măsura respectivă poate fi totuși scutită de obligația de notificare prevăzută de articolul 108 alineatul (3) TFUE pentru motivul că beneficiază de exceptarea pe categorii prevăzută de Regulamentul (UE) nr. 702/2014¹² al Comisiei sau dacă, astfel cum sugerează Comisia, compensația poate fi scutită de aceeași obligație întrucât reprezintă un ajutor *de minimis* în sensul Regulamentului (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei¹³.

10 Hotărârea din 18 iulie 2013, P (C-6/12, EU:C:2013:525, punctul 36), Hotărârea din 19 martie 2015, OTP Bank (C-672/13, EU:C:2015:185, punctul 35), Hotărârea din 26 octombrie 2016, DEI/Comisia (C-590/14 P, EU:C:2016:797, punctul 45), Hotărârea din 27 iunie 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania (C-74/16, EU:C:2017:496, punctul 86), și Hotărârea din 20 septembrie 2018, Carrefour Hypermarchés și alții (C-510/16, EU:C:2018:751, punctul 25). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Sharpston prezentate în cauza P (C-6/12, EU:C:2013:69, punctele 22-26 și 35) și ale avocatului general Wahl în Fallimento Traghetti del Mediterraneo (C-387/17, EU:C:2018:712, punctele 37-41).

11 Hotărârea din 13 decembrie 2018, Rittinger și alții (C-492/17, EU:C:2018:1019, punctul 43).

12 Regulamentul din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO 2014, L 193, p. 1).

13 Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* în sectorul agricol (JO 2013, L 352, p. 9).

1. Măsura prevăzută de articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 constituie un ajutor existent?

28. ASPC susține că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 este incompatibil cu prevederile articolelor 107 și 108 TFUE. Potrivit ASPC, aceasta se datorează faptului că, în primul rând, această măsură nu a fost notificată Comisiei, în al doilea rând, Comisia a considerat, în Decizia din 2002, că măsurile similare care fac obiectul acestei decizii au fost puse în aplicare cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE, iar, în al treilea rând, această decizie este obligatorie pentru instanțele naționale.

29. Guvernul italian susține că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 trebuie să fie considerat compatibil cu articolele 107 și 108 TFUE. Potrivit guvernului italian, această reglementare îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 26 din Regulamentul nr. 702/2014 și este, așadar, exceptată de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE. Această reglementare ar trebui considerată compatibilă cu piața internă, dat fiind că prin Decizia din 2002 s-a stabilit că măsuri similare intrau în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE. Această soluție trebuie aplicată și cu privire la articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005.

30. Comisia nu prezintă argumente cu privire la fondul celei de a doua întrebări, pe care o consideră inadmisibilă.

31. Considerăm că măsurile evaluate în Decizia din 2002 constituie ajutoare existente, însă că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 constituie o modificare a acestor măsuri care nu este de natură pur formală sau administrativă, astfel încât trebuie interpretată ca un ajutor nou și trebuie, ca atare, să fie notificată înainte de a fi pusă în aplicare.

32. Astfel cum s-a menționat la punctul 23 de mai sus, este consacrat faptul că interpretarea unei măsuri de ajutor de stat drept ajutor existent sau ajutor nou determină consecințe importante în ceea ce privește tratamentul său procedural.

33. Potrivit articolului 108 alineatul (3) TFUE, un ajutor nou trebuie notificat Comisiei și autorizat de aceasta înainte de punerea sa în aplicare. Un ajutor nou, acordat fără a fi autorizat de Comisie, este ilegal. În acest caz, Comisia trebuie să examineze dacă ajutorul respectiv este compatibil cu piața internă, iar în caz afirmativ trebuie să dispună recuperarea acestuia, cu excepția cazului în care aceasta ar contraveni unui principiu general de drept al Uniunii¹⁴. Instanțelor naționale le revine obligația de a avea în vedere toate consecințele încălcării articolului 108 alineatul (3) TFUE, în conformitate cu dreptul lor național, atât în ceea ce privește validitatea actelor de punere în aplicare a măsurilor de ajutor, cât și recuperarea asistenței financiare acordate cu încălcarea acestei dispoziții¹⁵.

34. În ceea ce privește ajutoarele existente, din cuprinsul articolului 108 alineatul (1) TFUE rezultă că, în cazul în care consideră că o schemă de ajutor existentă nu este sau nu mai este compatibilă cu piața internă, Comisia propune statului membru în cauză măsuri utile, precum modificarea sau eliminarea acestei scheme. În cazul în care statul membru acceptă măsurile respective, acesta este obligat să le

¹⁴ A se vedea articolul 1 litera (f) și articolul 14 alineatul (1) din Regulamentul nr. 659/1999.

¹⁵ Hotărârea din 11 noiembrie 2015, Klausner Holz Niedersachsen (C-505/14, EU:C:2015:742, punctele 24, 26 și 46), Hotărârea din 5 martie 2019, Eesti Pagar (C-349/17, EU:C:2019:172, punctele 89, 92 și 95) și Hotărârea din 19 decembrie 2019, Arriva Italia și alții (C-385/18, EU:C:2019:1121, punctele 84, 87 și 88).

pună în aplicare. În cazul în care statul membru nu acceptă măsurile propuse, Comisia poate deschide procedura oficială de investigare¹⁶. Rezultă că ajutorul existent nu trebuie notificat și că trebuie implementat în mod legal până la momentul la care Comisia constată incompatibilitatea sa cu piața internă¹⁷.

35. Noțiunea de ajutor existent, deși menționată la articolul 108 alineatul (1) TFUE, nu este definită de acesta. Prin urmare, trebuie să se facă referire la definițiile conținute în dreptul derivat, în special în Regulamentul nr. 659/1999.

36. Potrivit articolului 1 litera b) din Regulamentul nr. 659/1999, ajutor existent înseamnă printre altele „ajutorul autorizat, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale care au fost autorizate de Comisie sau Consiliu” [punctul (ii) din această dispoziție]¹⁸.

37. În plus, articolul 1 litera (c) din Regulamentul nr. 659/1999 definește „ajutor nou” ca orice ajutor [...] care nu este ajutor existent, inclusiv modificările ajutoarelor existente”. Modificările unui ajutor existent sunt definite de articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei¹⁹ ca „orice schimbare, alta decât modificările de natură pur formală sau administrativă care nu pot afecta evaluarea compatibilității măsurii de ajutor cu piața [internă]”.

38. Articolul 4 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 794/2004 precizează că „o creștere a bugetului inițial al unei scheme de ajutor existente cu până la 20 % nu se consideră o modificare a ajutorului existent”. Potrivit articolului 4 alineatul (2) din acest regulament, creșterile bugetului unei scheme de ajutor autorizate cu mai mult de 20 % constituie modificări care trebuie notificate Comisiei.

39. Potrivit jurisprudenței, următoarele măsuri au fost considerate modificări ale unui ajutor existent altele decât modificările de natură pur formală sau administrativă, astfel încât să reprezinte ajutor nou: extinderea (sau restrângerea) sferei beneficiarilor unei scheme de ajutor aprobate; extinderea duratei schemei respective sau (cu observarea limitei de 20 % menționate la punctul anterior) creșterea bugetului alocat schemei respective²⁰.

40. În funcție de beneficiarii schemei de ajutor autorizate, Curtea a considerat, de exemplu, ajutor nou: o modificare a criteriilor utilizate pentru identificarea persoanelor eligibile pentru a beneficia de un tarif preferențial la energie electrică (inițial doar producătorii de bunuri, ulterior au fost incluși și prestatorii de servicii)²¹; extinderea unei scheme de ajutor existente și pentru întreprinderile din regiunile Veneția și Chioggia (Italia) care presupunea scutirea de la plata contribuțiilor sociale pentru

16 A se vedea articolele 17-19 din Regulamentul nr. 659/1999.

17 A se vedea jurisprudența citată la nota de subsol 11 de mai sus.

18 Având în vedere accentul pus de instanța de trimitere pe Decizia din 2002, ne vom limita să examinăm dacă articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 constituie ajutor existent în sensul articolului 1 litera b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 659/1999. Prin urmare, nu vom examina dacă această reglementare intră sub incidența punctului (iv) al acestei dispoziții, potrivit căruia un ajutor este „considerat existent” la expirarea termenului de prescripție de 15 ani pentru recuperarea acestuia de către Comisie, astfel cum se prevede la articolul 15 din același regulament. Astfel, problema dacă o eventuală compensație plătită către AU poate fi „considerată existentă” nu a fost evocată în motivarea cererii de decizie preliminară sau în observațiile scrise ale părților. În plus și indiferent de domeniul de aplicare care ar trebui atribuit articolului 15 din Regulamentul nr. 659/1999 la momentul aplicării sale în litigiile deduse instanțelor naționale (a se vedea în această privință Hotărârea din 26 aprilie 2018, ANGED, C-233/16, EU:C:2018:280, punctul 80, Hotărârea din 23 ianuarie 2019, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, EU:C:2019:51, punctul 62 și Hotărârea din 30 aprilie 2002, Government of Gibraltar/Comisia, T-195/01 și T-207/01, EU:T:2002:111, punctul 130), puținele informații conținute în dosar sunt insuficiente pentru a stabili dacă, în prezenta cauză, termenul respectiv s-a împlinit (a se vedea nota de subsol 49 de mai jos).

19 Regulamentul din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO 2004, L 140, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 2 p. 9).

20 A se vedea de asemenea în ceea ce privește încălcarea unei condiții anexate la declarația de compatibilitate a Comisiei (și anume, condiția ca cererea de ajutor pentru un proiect de investiții să precedă începerea lucrărilor), Hotărârea din 13 iunie 2013, HGA și alții/Comisia (C-630/11 P-C-633/11 P, EU:C:2013:387, punctele 93-95).

21 Hotărârea din 14 noiembrie 2019, Dilly's Wellnesshotel (C-585/17, EU:C:2019:969, punctele 51 și 61). A se vedea și Hotărârea din 18 iulie 2013, P (C-6/12, EU:C:2013:525, punctul 47).

regiunea Mezzogiorno (Italia)²² și restrângerea domeniului de aplicare *ratione personae* al regimului fiscal aplicabil cluburilor de sport profesionist (anterior, se încadra orice astfel de club, pentru ca mai apoi să se încadreze doar cele patru cluburi sportive care a căror balanță contabilă a fost pozitivă în exercițiul anterior)²³.

41. Cu privire la extinderea duratei unei scheme de ajutor autorizate, s-ar putea face trimitere, de exemplu, la Hotărârea din 9 septembrie 2009, Diputación Foral de Álava și alții/Comisia (T-227/01-T-229/01, T-265/01, T-266/01 și T-270/01, EU:T:2009:315, punctele 232-234), confirmată în recurs²⁴, în care Tribunalul a considerat că modificarea inițială a creanțelor fiscale existente și mai apoi modificarea condițiilor de eligibilitate (și prin urmare a sferei beneficiarilor) și în fine a bazei de impozitare și a procentului creanțelor respective a constituit ajutor nou. În mod similar, Curtea a considerat drept ajutor nou prelungirea cu 14 luni, rezultată dintr-o ordonanță privind măsurile provizorii pronunțată de o instanță națională, a aplicării unui tarif preferențial pentru furnizarea de energie electrică, intervenite ca urmare a pronunțării unei ordonanțe privind măsurile provizorii de către o instanță națională²⁵.

42. În ceea ce privește majorările bugetare ale unei scheme de ajutoare aprobate, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, noțiunea „bugetul unei scheme de ajutor”, în sensul articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 794/2004, nu este limitată la cuantumul ajutoarelor efectiv acordate. Dimpotrivă, această noțiune trebuie interpretată în sensul că vizează alocația bugetară, și anume cuantumul de care dispune organismul responsabil de acordarea ajutoarelor în acest scop, astfel cum au fost notificate Comisiei de statul membru în cauză și aprobate de aceasta²⁶.

43. Astfel, Curtea a considerat în special că următoarele măsuri reprezintă modificări care nu au un caracter pur formal sau administrativ: o creștere cu peste 50 % a bugetului alocat unei scheme de ajutor autorizate (combinată cu prelungirea cu doi ani a schemei respective)²⁷; o creștere cu încă 10 milioane de euro a bugetului notificat pentru schema de ajutor autorizată, care inițial s-a ridicat la 10 milioane de euro²⁸, și o creștere a veniturilor din impozitele care finanțează mai multe scheme de ajutor, în comparație cu proiecțiile notificate Comisiei [cu excepția cazului în care această creștere a rămas sub pragul de 20 % prevăzut la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 794/2004]²⁹. În schimb, s-a considerat că modificarea sistemului de finanțare a radiodifuziunii publice a unui stat membru care constă în substituirea unei redevențe audiovizuale datorate în temeiul posesiei unui

22 Hotărârea din 28 noiembrie 2008, Hotel Cipriani și alții/Comisia (T-254/00, T-270/00 și T-277/00, EU:T:2008:537, punctele 361 și 362), confirmată în recurs prin Hotărârea din 9 iunie 2011, Comitato „Venezia vuole vivere” și alții/Comisia (C-71/09 P, C-73/09 P și C-76/09 P, EU:C:2011:368).

23 Hotărârea din 26 februarie 2019, Athletic Club/Comisia (T-679/16, nepublicată, EU:T:2019:112, punctele 98-102). Motivul pentru care restricția domeniului de aplicare *ratione personae* al schemei de ajutor existente a fost considerată o modificare care nu avea un caracter pur formal sau administrativ a fost acela că a introdus o diferențiere fiscală în sectorul sportului profesionist. Această diferențiere ar putea avea un impact asupra aprecierii compatibilității ajutorului respectiv cu piața internă, dat fiind că a împiedicat guvernul spaniol să se întemeieze în mod convingător pe obiectivul promovării sportului.

24 Prin Hotărârea din 28 iulie 2011, Diputación Foral de Vizcaya și alții/Comisia (C-471/09 P-C-473/09 P, nepublicată, EU:C:2011:521).

25 Hotărârea din 26 octombrie 2016, DEI/Comisia (C-590/14 P, EU:C:2016:797, punctele 58 și 59). A se vedea și Hotărârea din 4 decembrie 2013, Comisia/Consiliul (C-111/10, EU:C:2013:785, punctul 58), și Hotărârea din 20 martie 2014, Rousse Industry/Comisia (C-271/13 P, nepublicată, EU:C:2014:175, punctele 30-39).

26 Hotărârea din 20 septembrie 2018, Carrefour Hypermarkets și alții (C-510/16, EU:C:2018:751, punctul 34).

27 Hotărârea din 20 mai 2010, Todaro Nunziatina & C. (C-138/09, EU:C:2010:291, punctul 47).

28 Hotărârea din 3 februarie 2011, Cantiere navale De Poli/Comisia (T-584/08, EU:T:2011:26, punctul 65), menținută în apel prin Ordonanța din 22 martie 2012, Cantiere navale De Poli/Comisia (C-167/11 P, nepublicată, EU:C:2012:164).

29 Hotărârea din 20 septembrie 2018, Carrefour Hypermarkets și alții (C-510/16, EU:C:2018:751, punctele 39-41, 50 și 53).

dispozitiv de recepție cu o contribuție audiovizuală datorată în temeiul ocupării unei locuințe sau a unui spațiu profesional nu constituie o modificare a unui ajutor existent. Curtea a observat că înlocuirea redevenței audiovizuale cu contribuția audiovizuală nu a condus la o majorare substanțială a compensației percepute de organismele publice de radiodifuziune³⁰.

44. În speță, astfel cum s-a menționat la punctul 11 de mai sus, prin Decizia din 2002, Comisia a decis să nu ridice obiecții cu privire la articolul 11 din Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997 și nici cu privire la articolul 7 din Legea regiunii Sicilia nr. 22/1999 (denumite în continuare „măsurile din 1997 și din 1999”).

45. Precizăm că măsurile din 1997 și din 1999 aveau ca obiect finanțarea compensației prevăzute la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989. Aceste măsuri fac trimitere în mod expres la această prevedere. Articolul 11 din Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997 a autorizat cheltuieli în cuantum de 16 miliarde de lire italiene (ITL) pentru plata compensației datorate pentru animalele sacrificate în anii 1993, 1994, 1995, 1996 și 1997³¹. Articolul 7 din Legea regiunii Sicilia nr. 22/1999 autoriza cheltuieli suplimentare de 20 miliarde ITL în același scop³². Subliniem că – pe baza documentelor prezentate Curții – măsurile din 1997 și 1999 nu par să fi avut niciun impact asupra dreptului la despăgubire sau asupra caracteristicilor acestei despăgubiri, astfel cum sunt definite la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989.

46. În Decizia din 2002, Comisia a considerat că măsurile din 1997 și 1999 au constituit ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. Cu toate acestea, ajutorul era compatibil cu piața internă întrucât îndeplinea cele patru condiții prevăzute la punctele 11.4.2-11.4.5 din Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol³³. În primul rând, conform Deciziei din 2002, autoritățile italiene au susținut că bolile care au făcut obiectul măsurilor din 1997 și 1999, și anume tuberculoza, bruceloza și leucoza, erau de interes pentru autoritățile publice și că fac parte dintr-o reglementare-cadru la nivel național care vizează prevenirea, controlul și eradicarea acestor boli. În al doilea rând, Decizia din 2002 arată că, potrivit autorităților italiene, atât măsurile din 1997 cât și cele din 1999 aveau obiective care privesc prevenția și compensarea. În al treilea rând, din această decizie reiese că, tot potrivit autorităților italiene, măsurile din 1997 și din 1999 erau compatibile cu obiectivele și cu legislația Uniunii în domeniul medicinei veterinare. În al patrulea rând, potrivit Deciziei din 2002, autoritățile italiene au subliniat că ajutoarele acordate în temeiul măsurilor din 1997 și din 1999 acopereau 50 % din prejudiciile suferite de crescători, în timp ce un cuantum suplimentar de 30 % (pentru bovine) și un cuantum suplimentar de 50 % (pentru ovine și caprine) sunt acoperite de o compensație acordată în temeiul măsurilor naționale, iar nu regionale. În consecință, 80 % din prejudiciile suferite de proprietarii de bovine și 100 % din prejudiciile suferite de proprietarii de ovine și de caprine ar fi acoperite. Decizia din 2002 arată, în plus, că, potrivit autorităților italiene, riscurile de supra-compensare nu ar fi suportate decât pentru animale mai în vârstă, cu o valoare genetică mai mică. Comisia a arătat, în această privință, că un anumit grad de supra-compensare a fost considerat acceptabil în anumite cazuri, în care respectiva supra-compensare a rezultat din necesitatea unei simplificări administrative impuse de miile de cereri individuale care trebuiau procesate.

30 Hotărârea din 13 decembrie 2018, Rittinger și alții (C-492/17, EU:C:2018:1019, punctele 63-67). În ceea ce privește măsurile care nu au fost considerate ajutor existent, ar trebui să se facă trimitere și la Hotărârea din 9 august 1994, Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311, punctele 28, 29 și 35), care se referea la extinderea domeniului de activitate al unei instituții publice care beneficiază de ajutor, și Hotărârea din 17 iunie 1999, Piaggio (C-295/97, EU:C:1999:313, punctele 45-47), prin care Curtea a considerat că simplul fapt că, pentru o perioadă relativ lungă, Comisia nu a deschis o anchetă cu privire o măsură de stat nu ar putea conferi în sine acestei măsuri natura obiectivă a ajutorului existent.

31 Articolul 11 din Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997 prevede că, „în urmărirea obiectivelor stabilite la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989, astfel cum a fost modificată și completată ulterior, se autorizează cheltuieli în cuantum de 16 miliarde ITL pentru plata sumelor datorate de autoritățile sanitare locale în Sicilia proprietarilor de animale sacrificate întrucât erau afectate de tuberculoză, bruceloză și leucoză în anii 1993, 1994, 1995, 1996, 1997 precum și pentru plata pentru aceiași ani a compensației în favoarea veterinarilor liber-profioniști utilizați în cadrul activităților de reabilitare”.

32 Articolul 7 din Legea regiunii Sicilia nr. 22/1999 a autorizat, „pentru exercițiul financiar 1999, cheltuieli de 20 de miliarde ITL pentru obiectivele prevăzute la articolul 11 din Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997”.

33 A se vedea nota de subsol 8 de mai sus.

47. În consecință, Comisia, deși și-a exprimat regretul că măsurile din 1997 și 1999 au fost puse în aplicare cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE³⁴, a concluzionat că acestea intră în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (3) litera (c) TFUE și că, prin urmare, acestea sunt compatibile cu piața internă.

48. Rezultă că măsurile din 1997 și din 1999 trebuie considerate o schemă de ajutor autorizată și, prin urmare, reprezintă un ajutor existent în sensul articolului 1 litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 659/1999.

49. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 constituie o modificare a măsurilor din 1997 și din 1999 care nu este de natură pur formală sau administrativă în sensul articolului 1 litera (c) din Regulamentul nr. 659/1999 și al articolului 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 794/2004.

50. Trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, întrucât acestea sunt derogări de la principiul general al incompatibilității ajutoarelor de stat cu piața internă, enunțat la articolul 107 alineatul (1) TFUE, deciziile Comisiei de autorizare a unor scheme de ajutor trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte³⁵.

51. În opinia noastră, articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 constituie o modificare a schemei de ajutoare autorizate prin Decizia din 2002, care nu are o natură pur formală sau administrativă.

52. Aceasta deoarece articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 are ca obiect finanțarea compensației prevăzute la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989, la care face trimitere în mod expres. În acest scop, ea autorizează cheltuieli de 20 de milioane de euro pentru animalele sacrificate în perioada 2000-2006. Sub rezerva verificării de către instanța de trimitere și în mod similar cu măsurile din 1997 și 1999³⁶, articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 nu pare să aibă vreun efect asupra dreptului de compensare în discuție sau cu privire la oricare dintre caracteristicile sale.

53. Rezultă că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 are ca unic obiect, pe de o parte, să prevadă o extindere a despăgubirii în litigiu (datorată proprietarilor de animale sacrificate în perioada 2000-2006, în timp ce măsurile din 1997 și din 1999 nu s-au aplicat decât pentru animalele sacrificate în perioada 1993-1997) și, pe de altă parte, creșterea bugetului alocat pentru acordarea respectivelor indemnizații (de 20 milioane de euro, în timp ce măsurile din 1997 și 1999 autorizau cheltuieli de aproximativ 36 de miliarde ITL care reprezintă echivalentul a 18 592 448 de euro)³⁷.

54. Creșterea bugetului alocat schemei de ajutoare, reprodușă în Decizia din 2002, pare să fie astfel mult peste pragul de 20 % stabilit la articolul 4 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 794/2004³⁸. Competența pentru verificarea acestui aspect revine în mod evident instanței de trimitere. În ipoteza în care această instanță ar confirma că creșterea depășește pragul de 20 %, ar rezulta că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 nu constituie o modificare de natură pur formală

34 Articolul 11 din Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997 a fost notificat Comisiei anterior adoptării, însă a intrat în vigoare înainte de adoptarea Deciziei din 2002.

35 Hotărârea din 20 septembrie 2018, Carrefour Hypermarchés și alții (C-510/16, EU:C:2018:751, punctul 37).

36 A se vedea punctul 45 de mai sus.

37 Conversia în euro este calculată de Comisie în Decizia din 2002 (a se vedea punctul 4 din aceasta).

38 Această teză este adevărată chiar dacă se ține seama de posibilitatea, menționată în Decizia din 2002 (a se vedea p. 4 din aceasta), de a se acorda ajutoare suplimentare în cuantum de 17 637 516 000 ITL pentru anul 1996 (aproximativ 9 109 017 euro) și de 19 898 146 000 ITL (aproximativ 10 276 535 de euro) pentru anul 1997.

sau administrativă a schemei autorizate prin Decizia din 2002. Acest fapt ar fi cu atât mai adevărat cu cât creșterea bugetului alocat schemei de ajutoare existente este combinată cu o prelungire cu șase ani a duratei schemei menționate. Acest lucru rezultă și din jurisprudența menționată la punctele 41-43 de mai sus.

55. Pe de altă parte, subliniem că măsuri similare articolului 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005, precum și măsurilor similare cu cele adoptate în anii 1997 și 1999, al căror obiect a fost finanțarea compensației prevăzute la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989, au fost notificate Comisiei, care a decis să nu ridice obiecții în privința lor. Potrivit informațiilor conținute în Decizia din 2002³⁹, confirmate de guvernul italian ca răspuns la măsurile de organizare a procedurii, acesta a fost situația, în primul rând, pentru Legea regiunii Sicilia nr. 5/1993⁴⁰, care a autorizat cheltuieli de 10 miliarde ITL (aproximativ 5 milioane de euro), aprobată prin decizia din 2 aprilie 1993⁴¹ și, în al doilea rând, pentru Legea regiunii Sicilia nr. 28/1995⁴², care a autorizat cheltuieli de 16 miliarde ITL (aproximativ 9,7 milioane de euro) și a fost aprobată prin decizia din 15 septembrie 1995⁴³. Aceasta susține concluzia noastră că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005, la fel ca alte măsuri de finanțare, constituie un ajutor nou, care trebuie notificat Comisiei înainte de a fi pus în aplicare.

56. Ar trebui de asemenea să menționăm că articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989, care pare a fi norma de drept material care stabilește indemnizația în litigiu⁴⁴, a făcut el însuși obiectul unei decizii a Comisiei prin care aceasta nu a ridicat obiecții („Decizia din 1989”)⁴⁵. În această privință, subliniem că întrebarea dacă articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 trebuie considerată o modificare de natură pur formală sau administrativă a ajutorului existent trebuie să fie apreciată în ceea ce privește Decizia din 2002, iar nu în ceea ce privește Decizia din 1989. Acest lucru se datorează faptului că modificarea se referă în special la bugetul alocat schemei de ajutoare autorizate, care a fost majorat de mai multe ori, ultima creștere făcând obiectul autorizației acordate prin Decizia din 2002.

39 A se vedea punctul 3 și nota de subsol 2 din Decizia din 2002.

40 Legge Regione Sicilia 5 gennaio 1993, n. 5 – Rifinanziamento dell'articolo 1 della legge regionale 5 giugno 1989, n. 12 relativa a „Interventi per favorire il risanamento ed il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti dalla tubercolosi, dalla brucellosi e da altre malattie infettive e diffusive e contributi alle associazioni degli allevatori” (Legea regiunii Sicilia nr. 5 din 5 ianuarie 1993 cu privire la refinanțarea măsurilor prevăzute la articolul 1 din [Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989]) (denumită în continuare „Legea regiunii Sicilia nr. 5/1993”). Articolul 1 alineatul (1) din Legea regiunii Sicilia nr. 5/1993 prevede că, „pentru urmărirea finalității prevăzute la articolul 1 din [Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989], se autorizează cheltuieli în cuantum de 9 miliarde ITL pentru exercițiul financiar 1992 și de 1 miliard ITL pentru exercițiul financiar 1993 pentru plata compensațiilor datorate proprietarilor de animale sacrificate în anii 1990, 1991 și 1992, întrucât erau afectate de tuberculoză, bruceloză și alte boli infecțioase, precum și pentru plata pentru aceiași ani a compensației în favoarea veterinarilor liber-profesioniști implicați în activitățile de reabilitare”.

41 Decizia Comisiei din 2 aprilie 1993 privind ajutorul de stat nr. 125/93 – Italia (Sicilia) – Modificarea ajutorului existent (nr. 149/89) prin refinanțarea măsurii. Dezinfecția bovinelor și ovinelor bolnave (JO 1993, C 183, p. 7). Conversia în euro este preluată din această decizie.

42 Legge Regione Sicilia 4 aprile 1995, n. 28 – Norme per favorire il risanamento e il reintegro degli allevamenti zootecnici colpiti da malattie infettive. Istituzione dell'anagrafe Zootecnica. Norme per l'Ente di sviluppo agricolo e per il settore agricolo. Modifiche alla legge regionale 25 marzo 1986, n. 13 (Legea regiunii Sicilia nr. 28 din 4 aprilie 1995 privind măsurile pentru facilitarea reabilitării și a completării fermelor zootehnice afectate de boli infecțioase, privind înființarea registrului zootehnic, privind măsurile adoptate în favoarea Agenției pentru Dezvoltare în Agricultură și pentru modificarea Legii regionale nr. 13 din 25 martie 1986) (denumită în continuare „Legea regiunii Sicilia nr. 28/1995”). Articolul 1 alineatul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 28/1995 prevede că, „pentru obiectivele prevăzute la articolul 1 din [Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989], se autorizează cheltuieli în cuantum de 16 miliarde ITL pentru exercițiul financiar 1995 pentru acordarea compensației care trebuie plătită proprietarilor animalelor sacrificate în anii 1993, 1994 și 1995, întrucât sunt afectate de tuberculoză, de bruceloză sau de alte boli infecțioase, precum și pentru plata compensației în favoarea veterinarilor liber-profesioniști implicați în activitățile de reabilitare”.

43 Decizia Comisiei din 15 septembrie 1995 privind ajutorul de stat N 485/A/95 – Italia (Sicilia) – articolele 1, 2 și 8 din Legea regională nr. 28/95 (JO 1997, C 216, p. 26). Conversia în euro este preluată din această decizie.

44 După cum se menționează la punctele 45 și 53 de mai sus, articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 și articolul 11 din Legea regiunii Sicilia nr. 40/1997 fac trimitere în mod expres la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989, însă nu modifică dreptul la compensație sau vreo caracteristică a respectivei indemnizații (astfel cum se prevede la articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989).

45 Decizia Comisiei din 14 iulie 1989 privind ajutorul de stat N 149/89 – Italia (Sicilia) – Măsuri de îmbunătățire a efectivelor afectate de tuberculoză și de bruceloză (a se vedea Al nouăsprezecelea raport privind politica în domeniul concurenței pentru anul 1990, p. 297).

57. Concluzionăm de aici că o măsură națională precum articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005, al cărei unic obiect este majorarea bugetului alocat unei scheme de ajutoare autorizate și prelungirea cu șase ani a acestei scheme, constituie o modificare a unui ajutor existent în sensul articolului 1 litera (c) din Regulamentul nr. 659/1999, cu excepția cazului în care această creștere rămâne inferioară pragului de 20 % prevăzut la articolul 4 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 794/2004, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.

58. Rezultă că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 trebuia notificat Comisiei și autorizat de aceasta înainte de a fi pus în aplicare, în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) TFUE.

59. Este cert că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 nu a fost notificat Comisiei.

60. Totuși, astfel cum s-a menționat la punctul 27 de mai sus, articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 ar fi fost scutit de obligația de notificare dacă, astfel cum susține guvernul italian, ar fi beneficiat de scutirea pe categorii prevăzută de Regulamentul nr. 702/2014 sau dacă, astfel cum sugerează Comisia, ar fi constituit un ajutor *de minimis* în sensul Regulamentului nr. 1408/2013. Vom examina în continuare dacă astfel stau lucrurile.

2. *Articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 este exceptat de la obligația de notificare în temeiul Regulamentului nr. 702/2014 sau al Regulamentului nr. 1408/2013?*

61. În ceea ce privește Regulamentul nr. 702/2014, arătăm că, în observațiile sale scrise, guvernul italian a arătat că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 702/2014. În opinia acestuia, regulamentul respectiv este aplicabil *ratione temporis* în prezenta cauză în temeiul articolului 51 din acesta, iar astfel cum se menționează la punctul 29 de mai sus, articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 îndeplinește condițiile stabilite la articolul 26 din Regulamentul nr. 702/2014.

62. Prin măsurile de organizare a procedurii, Curtea a întrebat persoanele interesate menționate la articolul 23 din Statutul Curții de Justiție dacă Regulamentul nr. 702/2014 este aplicabil *ratione temporis* în speță și dacă articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 a îndeplinit condițiile prevăzute la articolul 26 din regulamentul menționat.

63. Ca răspuns la aceste întrebări, ASPC a susținut că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 nu intra în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 702/2014, astfel cum este definit la articolul 1 din acesta. În orice caz, această reglementare regională nu îndeplinea condițiile prevăzute la articolul 26 din Regulamentul nr. 702/2014.

64. Guvernul italian și-a reiterat poziția astfel cum a fost rezumată la punctul 61 de mai sus.

65. Comisia a susținut că Regulamentul nr. 702/2014 era aplicabil *ratione temporis*, dar că este puțin probabil ca articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 26 din regulamentul menționat.

66. Având în vedere informațiile insuficiente din dosarul cauzei, nu suntem în măsură să stabilim dacă condițiile impuse de Regulamentul nr. 702/2014 sunt îndeplinite în speță. Cu toate acestea, vom încerca să furnizăm câteva indicații instanței de trimitere.

67. În primul rând, astfel cum au susținut guvernul italian și Comisia, Regulamentul nr. 702/2014 pare aplicabil *ratione temporis* în speță.

68. Regulamentul nr. 702/2014 a intrat în vigoare la 1 iulie 2014⁴⁶, adică probabil⁴⁷ după ce compensația în cauză a fost plătită către AU⁴⁸.

69. Totuși, articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 702/2014 precizează că acesta se aplică „ajutoarelor individuale acordate înainte de data intrării sale în vigoare”, cu condiția ca aceste ajutoare individuale să îndeplinească condițiile stabilite de regulament.

70. Prin urmare, sub rezerva îndeplinirii unor asemenea condiții, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere, acesta este aplicabil în speță⁴⁹.

71. În al doilea rând, trebuie amintit că, în temeiul articolului 3 din Regulamentul nr. 702/2014, ajutoarele individuale acordate în cadrul schemelor de ajutoare sunt compatibile cu piața internă și exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE dacă îndeplinesc condițiile prevăzute în capitolul I și condițiile specifice pentru categoria de ajutor vizată din capitolul III din acest regulament.

72. În ceea ce privește condițiile prevăzute în capitolul I din Regulamentul nr. 702/2014, observăm în special că nu pare să se aplice niciuna dintre limitele privind notificarea enumerate la articolul 4 din acest regulament; că indemnizația în cauză îndeplinește cerința transparenței în măsura în care constă într-un grant [a se vedea articolul 5 alineatul (2) litera (a)] și că, în măsura în care urmărește repararea prejudiciului suferit de proprietarii de animale sacrificate, nu este necesară nicio dovadă a existenței unui efect stimulativ [a se vedea articolul 6 alineatul (5) litera (d)].

73. În ceea ce privește condițiile prevăzute în capitolul III din Regulamentul nr. 702/2014, categoria de ajutor vizată este cea definită la articolul 26 din acest regulament, care privește printre altele ajutoarele pentru acoperirea costurilor aferente prevenirii, controlului și eradicării bolilor animalelor și pentru repararea pagubelor cauzate de aceste boli.

74. În primul rând, guvernul italian arată, în această privință, că articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 se înscrie în cadrul unui program național de prevenire, de control sau de eradicare a bolilor animale în cauză, astfel cum prevede articolul 26 alineatul (2) din Regulamentul nr. 702/2014. Subliniem că articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989, Decizia din 2002 și răspunsul ASPC la întrebările scrise ale Curții fac referire la o altă compensație, care este prevăzută de o reglementare națională, iar nu regională, care prezintă un caracter complementar în raport cu compensația în cauză⁵⁰.

46 A se vedea articolul 52 din Regulamentul nr. 702/2014.

47 Astfel, nu reiese din dosar momentul exact în care indemnizația în cauză a fost plătită către AU - și nici măcar, astfel cum arată Comisia, dacă aceasta a fost plătită. Totuși, vom presupune, pentru a putea continua argumentația, că această compensație a fost plătită către AU, deoarece, în absența unei astfel de plăți, nu s-ar putea considera că a fost acordat niciun ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. Aceasta deoarece, potrivit jurisprudenței, în cazul unei scheme multianuale, precum articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005, ajutorul este interpretat în sensul că este acordat beneficiarului doar la data plății către acesta, iar nu la data la care s-a adoptat schema de ajutoare multianuală (a se vedea Hotărârea din 8 decembrie 2011, France Télécom/Comisia, C-81/10 P, EU:C:2011:811, punctul 82, Ordonanța din 5 octombrie 2016, Diputación Foral de Bizkaia/Comisia, C-426/15 P, nepublicată, EU:C:2016:757, punctele 29 și 30, Hotărârea din 28 octombrie 2020, INAIL, C-608/19, EU:C:2020:865, punctul 34, și Hotărârea din 29 noiembrie 2018, ARFEA/Comisia, T-720/16, nepublicată, EU:T:2018:853, punctele 171-187).

48 Indemnizația în cauză ar fi putut fi plătită către AU cel mai devreme în anul 2008, deoarece în acest an Giudice unico del Tribunale di Catania (Complețul de un judecător din cadrul Tribunalului Catania) a admis cererea AU prin care a solicitat emiterea unei ordonanțe prin care ASPC să fie obligată să plătească compensația în discuție (a se vedea punctul 8 de mai sus).

49 A se vedea prin analogie Hotărârea din 14 noiembrie 2019, Dilly's Wellnesshotel (C-585/17, EU:C:2019:969, punctele 76 și 77). Respectiva hotărâre se referă la articolul 58 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (JO 2014, L 187, p. 1), care, la fel ca articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 702/2014, prevede că „[p]rezentul regulament se aplică ajutoarelor individuale acordate înainte de intrarea în vigoare a dispozițiilor prezentului regulament care le vizează, atunci când ajutoarele în cauză îndeplinesc toate condițiile prevăzute în prezentul regulament [...]”.

50 În special, articolul 1 din Legea regiunii Sicilia nr. 12/1989 face trimitere la legge 9 giugno 1964, n. 615 – Bonifica sanitaria degli allevamenti dalla tubercolosis e dalla brucellosis (Legea nr. 615 din 9 iunie 1964, privind reabilitarea efectivelor afectate de tuberculoză și bruceloză), la care se referă și ASPC.

75. În al doilea rând, sunt menționate bolile animalelor pentru care se acordă despăgubiri în temeiul articolului 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 la lista bolilor animalelor stabilită de Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor⁵¹, astfel cum prevede articolul 26 alineatul (4) din Regulamentul nr. 702/2014.

76. În al treilea rând, Comisia susține că condiția prevăzută la articolul 26 alineatul (6) din Regulamentul nr. 702/2014, potrivit căreia ajutorul trebuie plătit în termen de patru ani de la data producerii costului sau a prejudiciului cauzat de boala respectivă, nu este îndeplinită în speță. În această privință, observăm că compensația în cauză a fost probabil plătită către AU cel mai devreme în 2008⁵² și că, în conformitate cu observațiile scrise ale ASPC, se referea la animalele sacrificate începând cu 2003. Dacă acest lucru ar fi exact, cel puțin o parte din indemnizația în cauză ar fi putut fi plătită către AU cu încălcarea articolului 26 alineatul (6) din Regulamentul nr. 702/2014. În mod evident, este de competența instanței de trimitere să verifice și acest aspect.

77. În al patrulea rând, ASPC susține că compensația în cauză nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 26 alineatele (7) și (8) din Regulamentul nr. 702/2014, întrucât, în loc să acopere costurile eligibile astfel cum sunt enumerate în aceste dispoziții, ea urmărește numai să acopere prejudiciul suferit de crescătorii de animale. În plus, potrivit ASPC, calculul compensației în litigiu în funcție de specie, de sex și de vârsta animalelor nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 26 alineatul (9) din același regulament, care impune ca respectivul calcul să se întemeieze pe valoarea de piață a animalelor sacrificate.

78. Argumentația ASPC nu este, în opinia noastră, convingătoare. Independent de afirmația guvernului italian potrivit căreia indemnizațiile în cauză pot fi atât preventive, cât și compensatorii, constatăm că un ajutor în sensul articolului 26 din Regulamentul nr. 702/2014 poate avea ca unic obiect compensarea crescătorilor de animale pentru sacrificarea acestora. Acest lucru se datorează faptului că, în domeniul de aplicare al acestei dispoziții, conform primului alineat, intră nu numai ajutorul acordat întreprinderilor mici și mijlocii „pentru acoperirea costurilor aferente prevenirii, controlului și eradicării bolilor animalelor”, ci și ajutorul destinat „compensării acestor întreprinderi pentru pierderile cauzate de respectivele boli ale animalelor”⁵³. În plus, avem impresia că articolul 26 alineatele (7), (8) și (9) din Regulamentul nr. 702/2014 se aplică unor măsuri diferite. În timp ce articolul 26 alineatul (7) privește „măsurile de prevenire”, articolul 26 alineatul (8) privește „măsurile de control și de eradicare”, iar articolul 26 alineatul (9) se aplică pentru „repararea pagubelor cauzate de boli ale animalelor”. Prin urmare, dacă articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 are ca unic obiect, astfel cum susține ASPC, compensarea crescătorilor pentru sacrificarea animalelor, indemnizația acordată pe acest temei ar trebui calculată într-un mod care să respecte prevederile articolului 26 alineatul (9) din Regulamentul nr. 702/2014, și anume „valoarea de piață a animalelor sacrificate” și „pierderea de venituri” aferentă acesteia. În acest caz, costurile eligibile enumerate la articolul 26 alineatele (7) și (8) nu pot fi luate în considerare, întrucât aceste alineate se aplică altor tipuri de măsuri de ajutor. În sfârșit, nu înțelegem motivul pentru care, astfel cum susține ASPC, specia, sexul și vârsta animalelor sacrificate nu ar trebui considerați factori relevanți pentru determinarea valorii lor de piață.

79. În al cincilea rând, instanța de trimitere va trebui să verifice dacă, astfel cum susține ASPC, nu a existat nicio recunoaștere formală a unui focar, astfel cum impune articolul 26 alineatul (10) din Regulamentul nr. 702/2014.

51 Această listă se regăsește pe pagina de internet a Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor.

52 A se vedea nota de subsol 49 de mai sus.

53 Sublinierea noastră.

80. În al șaselea rând, observăm că, în Decizia din 2002, Comisia a arătat clemență cu privire la cerința prevăzută de articolul 26 alineatul (13) din Regulamentul nr. 702/2014⁵⁴, conform căreia ajutorul acordat în temeiul articolului 26 „și orice alte plăți [...] primite de beneficiar” să fie limitate la 100 % din costurile eligibile (în cazul nostru, 100 % din valoarea de piață și pierderea de venit aferentă). Astfel cum s-a menționat la punctul 46 de mai sus, în respectiva decizie, Comisia a admis, pentru motive de simplitate administrativă, existența unui anumit grad de supracompensare în anumite cazuri particulare.

81. În consecință, în ipoteza în care instanța de trimitere ar considera că, în speță, condițiile enumerate în capitolul I și la articolul 26 din Regulamentul nr. 702/2014 sunt îndeplinite, ar rezulta că autoritățile italiene nu au încălcat articolul 108 alineatul (3) TFUE prin omisiunea notificării anterior punerii în aplicare a articolului 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005.

82. În schimb, în ipoteza în care instanța de trimitere ar aprecia, în special în lumina punctului 76 din prezentele concluzii, că aceste condiții nu sunt îndeplinite, ar rezulta că legislația respectivă a fost pusă în aplicare cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE. Totuși, astfel cum s-a menționat la punctul 60 de mai sus, articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 ar fi fost totuși implementat în situația respectivă într-o manieră care respectă prevederea menționată dacă, astfel cum a sugerat Comisia în răspunsul său adresat Curții, reprezintă un ajutor *de minimis* în sensul Regulamentului nr. 1408/2013.

83. În această privință, observăm că, deși regulamentul respectiv a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2014⁵⁵, totuși pare a fi aplicabil *ratione temporis* în temeiul articolului 7 alineatul (1) din acesta. Această prevedere, la fel ca articolul 51 alineatul (1) din Regulamentul nr. 702/2014, prevede că Regulamentul nr. 1408/2013 „se aplică ajutoarelor acordate înainte de intrarea sa în vigoare în cazul în care ajutoarele îndeplinesc toate condițiile prevăzute [în acesta]”. În această privință, raționamentul invocat în legătură cu Regulamentul nr. 702/2014 poate fi invocat și cu privire la Regulamentul nr. 1408/2013⁵⁶.

84. În temeiul articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/2013, măsurile de ajutor „nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) TFUE și, prin urmare, sunt scutite de obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE, în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute în [acest regulament]”.

85. Indemnizația acordată AU, care se ridică la 11 930, 08 euro, nu depășește plafonul *de minimis* stabilit la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/2013 (presupunând că, pe o perioadă de trei ani fiscali, AU nu a primit un ajutor suplimentar care, combinat cu cel menționat mai sus, ar depăși plafonul *de minimis*). Este de competența instanței de trimitere să verifice dacă valoarea cumulată a ajutorului *de minimis* acordat întreprinderilor agricole din Italia nu depășește plafonul stabilit la nivel național prevăzut de articolul 3 alineatul (3) din regulamentul menționat și în anexa la acesta.

86. Concluzionăm că o măsură națională precum articolul 25 alineatul 16 din Legea regiunii Sicilia nr. 19/2005 poate fi exceptată de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE, în măsura în care îndeplinește condițiile prevăzute în capitolul I și la articolul 26 din Regulamentul nr. 702/2014, în special condiția prevăzută la articolul 26 alineatul (6) din acest regulament, ca ajutorul să fie plătit în termen de patru ani de la data producerii costului sau a

⁵⁴ Mai degrabă, în ceea ce privește cerința similară conținută la punctul 11.4.5 din Liniile directoare pentru investigarea ajutoarelor de stat în sectorul agricol (a se vedea nota de subsol 34 de mai sus), întrucât Regulamentul nr. 702/2014 nu fusese adoptat la momentul adoptării Deciziei din 2002.

⁵⁵ A se vedea articolul 8 din Regulamentul nr. 1408/2013.

⁵⁶ A se vedea punctele 67-69 de mai sus.

prejudiciului cauzat de boala animală, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere. O astfel de măsură poate fi exceptată și de obligația de notificare dacă îndeplinește condițiile prevăzute de Regulamentul nr. 1408/2013, aspect a cărui verificare este de asemenea de competența instanței de trimitere.

IV. Concluzie

87. Având în vedere cele de mai sus, propunem Curții să răspundă la a doua întrebare adresată de Corte suprema di cassazione (Curtea de Casație, Italia) după cum urmează:

- 1) O măsură națională precum cea în discuție în litigiul principal, care are ca unic obiect majorarea bugetului alocat unei scheme de ajutor autorizate și prelungirea cu șase ani a acestei scheme, constituie o modificare a unui ajutor existent în sensul articolului 1 litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE], cu excepția cazului în care această creștere rămâne sub pragul de 20 % prevăzut la articolul 4 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului [108 TFUE], aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere.
- 2) O astfel de măsură poate fi exceptată de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) TFUE, în măsura în care îndeplinește condițiile prevăzute în capitolul I și la articolul 26 din Regulamentul (UE) nr. 702/2014 al Comisiei din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 TFUE, în special condiția, prevăzută la articolul 26 alineatul (6) din acest regulament, ca ajutorul să fie plătit în termen de patru ani de la data suportării costurilor sau a producerii pierderii cauzate de boala animalelor, aspect a cărui verificare este de competența instanței de trimitere. Măsura respectivă poate fi, de asemenea, scutită de aceeași obligație de notificare dacă îndeplinește condițiile stabilite în Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* în sectorul agricol, aspect a cărui verificare este de asemenea de competența instanței de trimitere.